

УДК: 378.1(71)

ДИСТАНЦІЙНА ОСВІТА В УНІВЕРСИТЕТАХ: КАНАДСЬКИЙ ДОСВІД

кандидат педагогічних наук, доцент Павлюк В. І.

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини,
Україна, Умань

У статті розглядаються особливості канадської системи дистанційної освіти, які виявлені за допомогою узагальнення та осмислення існуючих наукових підходів до визначення ключових понять проблеми. Обґрунтовано інноваційні підходи у дистанційній освіті та визначено механізми їх впровадження в канадських університетах з огляду на використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій у процесі навчання студентів. Підкреслено важливість інформаційно-комунікаційних технологій у формуванні нової економіки. Підсумовано, що дистанційна освіта надає засоби підтримки професійного розвитку освітян, забезпечує відповідність навчальних програм вимогам часу та сприяє логічній послідовності накопичення професійних знань, умінь та навичок.

Ключові слова: дистанційна освіта, дистанційне навчання, інформаційно-комунікаційні технології, канадські університети, інновації в освіті.

кандидат педагогических наук, доцент Павлюк В. И. Дистанционное образование в университетах: канадский опыт / Уманский государственный педагогический университет имени Павла Тычины, Украина, Умань

В статье рассматриваются особенности канадской системы дистанционного образования, обнаруженные с помощью обобщения и осмысления существующих научных подходов к определению ключевых понятий проблемы. Обоснованы инновационные подходы в дистанционном образовании и определены механизмы их внедрения в канадских университетах учитывая использование новейших информационно-коммуникационных технологий в процессе обучения студентов. Подчеркнута важность информационно-коммуникационных технологий в формировании новой экономики. Подведены итоги, что дистанционное образование предоставляет средства поддержки профессионального развития педагогов, обеспечивает соответствие учебных программ требованиям времени и способствует логической последовательности накопления профессиональных знаний, умений и навыков.

Ключевые слова: дистанционное образование, дистанционное обучение, информационно-коммуникационные технологии, канадские университеты, инновации в образовании.

PhD in Pedagogics, Pavliuk V. I. Distant education at universities: Canadian experience / Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychyna, Ukraine, Uman

In the article the features of the Canadian system of distant education, which detected through synthesis and interpretation of existing scientific approaches to the definition of key concepts problems are concerned. Innovative approaches to distant education and the mechanisms of their implementation in Canadian universities with the new information and communication technologies usage in the students' learning process are grounded. The importance of ICT in shaping the new economy is emphasized. It is summed up that distant education provides a means to support teachers' professional development; curriculum ensures compliance demands and promotes logical sequence of accumulation of professional knowledge and skills.

Keywords: distant education, distant learning, information and communication technologies, Canadian universities, innovation in education.

Вступ. Інновації в освіті – процес творення, запровадження та поширення в освітній практиці нових ідей, засобів, педагогічних та управлінських технологій, у результаті яких підвищуються показники (рівні) досягнень структурних компонентів освіти, відбувається перехід системи до якісно іншого стану [1, с.338].

У зарубіжній педагогіці стали активно проявляти інтерес до освітніх інновацій у 50-80 рр. ХХ ст.

Визначальною рисою цих інновацій став пошук і популяризація концепцій щодо: варіативності, диференціації, особистої зорієнтованості навчального процесу, навчання впродовж життя. Під впливом демократичних тенденцій поширюються раціоналістична та гуманістична моделі освіти.

На межі ХХ-ХХІ ст. світове співтовариство вступило у нову фазу свого розвитку. У всіх сферах життя (науковій, технологічній, економічній, політичній і культурній) помітні стрімкі зміни. Швидкими темпами відбувається перехід до інформаційно-технологічного суспільства, в якому збільшується потік інформації, створюються нові технології, випускається нова продукція, залучається новий капітал. При формуванні нової економіки і здійсненні змін ключовим фактором стають інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). Освітні заклади беруть активну участь у процесі трансформування освіти шляхом плідного використання новітніх інформаційно-комунікаційних технологій.

У зв'язку з цим, головною метою запровадження інноваційних процесів в освіті в більшості розвинених країн світу кін. ХХ – поч. ХХІ ст. стає необхідність вищої освіти відповідати викликам глобалізаційних трансформацій та полікультурних тенденцій у суспільстві. Нові наукові ідеї в наукових колах зарубіжної (а також вітчизняної) педагогіки зосереджуються навколо подолання суперечностей між вимогами і

потребами суспільства та темпами професійної підготовки фахівців, визначення професійних компетентностей підготовки фахівців у галузі освіти, надання широких можливостей у здобутті якісної вищої педагогічної освіти, визначення якості освіти та розробки освітніх стандартів [2, с. 36].

Як відомо, вчительські національні освітні технологічні стандарти Міжнародного об'єднання з питань використання технологій в освіті (ISTE NETS'T) описують той рівень компетентності, який учителі повинні продемонструвати та прищепити своїм учням при роботі з інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) [4, с. 52–53].

Якщо канадський університет уводить нову програму педагогічної освіти, що спеціалізується на питаннях управління ІКТ, або ж переробляє стару програму педагогічної освіти і вводить до неї інформаційно-комунікаційні технології, то при цьому він орієнтується на стандарти використання вчителем ІКТ.

Окрім стандартів введення ІКТ у практику педагогічної освіти, в Канаді розробляються і впроваджуються національні акредитаційні стандарти ІКТ. Цими стандартами займається Національна рада з акредитації педагогічної освіти, яка проводить акредитацію університетських програм з метою визначення їхньої якості. Національна рада з акредитації педагогічної освіти встановлює національні акредитаційні стандарти педагогічної освіти і програм педагогічної освіти, до яких входять і програми підготовки фахівців з інформаційно-комунікаційних технологій, а також активно співпрацює з професійними асоціаціями та Міжнародним об'єднанням з питань використання технологій в освіті і використовує стандарти, розроблені цією організацією. Міжнародне об'єднання з питань використання технологій в освіті розробляє для Національної ради з акредитації педагогічної освіти стандарти програм підготовки вчителів обчислювальної техніки й інформатики для середньої школи, стимуляторів (фасилітаторів) навчальної роботи учнів із ІКТ та директорів окружних і регіональних шкіл. Міжнародне об'єднання з питань використання технологій в освіті розглядає програмні звіти Національної ради з акредитації педагогічної освіти, в яких приймаються рішення щодо національного визнання університетських програм ІКТ.

Результатом співпраці Національної ради з акредитації педагогічної освіти із Міжнародним об'єднанням з питань використання технологій в освіті стало вироблення спільних директив щодо акредитації програм використання технологій у педагогічній освіті та програм підготовки керівників з планування і введення інформаційно-комунікаційних технологій у навчальне середовище. Визначення вимоги щодо інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у програми підготовки вчителів, а в травні 2000 р. було прийнято нові діяльніснозорієнтовані стандарти Національної ради з акредитації педагогічної освіти. Для того, щоб пройти акредитацію, кожен факультет чи педагогічний коледж канадського університету має подати звіт, у якому обґрунтовано (з філософської і

педагогічної точки зору) необхідність певної програми; вказано напрям програм, курсів викладання, вимоги до вступу, до отримання стипендій, надання різних послуг і звітності; коротко описано концептуальні засади роботи того закладу, до якого відноситься факультет чи педагогічний коледж [5, с. 13].

Зазначимо, що найбільш відомими канадськими регіональними інноваційними мережами є “Навчальний консорціум”, який об’єднує чотири навчальні округи провінції Онтаріо (Канада).

Завдяки такого роду мережам у канадських університетах в ХХІ ст. активно застосовуються інноваційні форми та технології організації навчального процесу, і зокрема така навчальна технологія як дистанційне навчання.

Становлення інноваційно-педагогічної концепції в освіті Канади відбувалося на тлі утвердження національної системи освіти, формування національної парадигми вищої освіти на основі модернізації всіх компонентів системи (змісту, педагогічних технологій, оцінювання навчальних досягнень студентів, управління, фінансування тощо).

Як справедливо відмічають науковці з багатьох країн, дистанційне навчання – це сучасна форма освіти, у якій інтегровані елементи всіх видів навчання (очного, вечірнього, заочного) на основі використання новітніх комп’ютерних та телекомунікаційних технологій; цілеспрямоване і методично організоване керівництво навчально-пізнавальною діяльністю і розвитком студентів, які не можуть постійно перебувати у ВНЗ і безпосередньо контактувати з педагогічним персоналом, здійснюється на відстані від освітньої установи [3, с.16].

Практикується дистанційне навчання у вищих навчальних закладах через листування та через засоби масової інформації. Використовується як у формальній (організованій), так і у неформальній (самоорганізованій) формі освіти. Найоптимальніше оволодіння курсом дистанційної підготовки здійснюється шляхом електронної освіти, оскільки при цьому надається можливість багатостороннього діалогу з викладачем та іншими слухачами.

Висновки. Загалом, можна твердити, що Канада на початок ХХІ ст. стала світовим лідером у сфері дистанційного навчання, оскільки співпраця і взаємодія між освітньо-кваліфікаційними рівнями багаторівневої системи підготовки вчителів у Канаді спрямоване на забезпечення їхнього професійного розвитку від початку педагогічної кар’єри впродовж усієї педагогічної діяльності. При цьому інформаційно-комунікаційні технології, дистанційна освіта та інші світові освітні реформістські процеси розглядаються канадською наукою та практикою (і суспільством зрештою) як засоби підтримки професійного розвитку освітян, забезпечення відповідності навчальних програм вимогам часу, логічній послідовності накопичення професійних знань, умінь та навичок. Наразі, дистанційна освіта є актуальною вимогою часу і потребує всебічного вивчення для потреб сучасного суспільства.

Література:

1. *Енциклопедія освіти / За ред. В. Г. Кременя.* – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. *Олійник В. В. Дистанційна освіта за кордоном та в Україні: Стислий аналіт. огляд. / Віктор Васильович Олійник.* – К., 2001. – 45 с.
3. *Тимошенко З. І. Болонський процес в дії: Словник-довідник основних термінів і понять з організації навчального процесу у вищих навчальних закладах / Зоя Іванівна Тимошенко, Олена Іванівна Тимошенко.* – К.: Вид-во Європ. Ун-ту, 2006. – 58 с.
4. *Information and Communication Technologies in Teacher Education: a Planning Guide.* – Division of Higher Education, UNESCO, 2002. – 235 p.
5. *National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE). Professional Standards for the Accreditation of Schools, Colleges, and Departments of Education.* – NCATE, 2002., c. 13.

References:

1. *Encyklopedija osvity / Za red. V. Gh. Kremenja.* – K.: Jurinkom Inter, 2008. – 1040 s.
2. *Olijnyk V. V. Dystancijna osvita za kordonom ta v Ukraini: Styslyj analit. oghljad. / Viktor Vasylyjovych Olijnyk.* – K., 2001. – 45 s.
3. *Tymoshenko Z. I. Bolonsjkyj proces v diji: Slovyk-dovidnyk osnovnykh terminiv i ponjatj z orghanizaciji navchaljnogho procesu u vyshhykh navchaljnykh zaakladakh / Zoja Ivanivna Tymoshenko, Olena Ivanivna Tymoshenko.* – K.: Vyd-vo Jevrop. Un-tu, 2006. – 58 s.
4. *Information and Communication Technologies in Teacher Education: a Planning Guide.* – Division of Higher Education, UNESCO, 2002. – 235 p.
5. *National Council for Accreditation of Teacher Education (NCATE). Professional Standards for the Accreditation of Schools, Colleges, and Departments of Education.* – NCATE, 2002., c. 13.